

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om beskattning av universiteten

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att inkomstskattelagen, lagen om överlåtelseskatt, fastighetskattelagen och mervärdesskattelagen ändras i samband med reformen av universitetslagstiftningen. Det föreslås dessutom att det stiftas en lag om vissa bestämmelser som gäller inkomst- och överlåtelsebeskattning i samband med universitetsreformen.

Universitetens egentliga verksamhet lämnas enligt förslaget också i fortsättningen utanför beskattningen. Helsingfors universitets inkomstskattefrihet ska slopas och Helsingfors universitet ska vara skyldigt att betala inkomstskatt, överlåtelseskatt och fastighetsskatt på samma sätt som andra universitet. Universiteten ska dock betala skatt på näringsinkomst enligt en samfundsskattesats på 26 procent och till kommunen och församlingen betala skatt på fastighetsinkomst enligt en nedsatt skattesats.

Det föreslås dessutom att universitetet avses som ett samfund enligt inkomstskattelagen och att universitetsfonden stryks ur förteckningen över samfund.

I mervärdesskattelagen ska enligt förslaget skrivas in en bestämmelse om universitetens skyldighet att betala mervärdesskatt.

De bestämmelser inom inkomstbeskattningen som gäller ändringar av verksamhetsformen ska tillämpas på de ändringar av universitetens och studentkårernas verksamhetsformer som universitetsreformen föranleder.

På samgående universitet och studentkårer tillämpas de bestämmelser inom inkomstbeskattningen som gäller fusioner. De ska tillämpas också på samgående universitet och universitetsfonder. Ändringarna av verksamhetsformerna i samband med universitetsreformen föranleder inga överlåtelseskattepåföljder. Inte heller statens överlåtelse av fastighetstillgångar som är i Senatfastigheters besittning till Suomen Yliopistokiinteistö Oy - Finlands Universitetsfastigheter Ab, Helsingin Yliopistokiinteistö Oy - Helsingfors Universitetsfastigheter Ab och Aalto-Yliopistokiinteistö Oy medför några påföljder i form av överlåtelseskatt. Bestämmelser om detta föreslås i lagen om vissa bestämmelser som gäller inkomst- och överlåtelsebeskattning i samband med universitetsreformen.

De ändringar som gäller universitetens skyldighet att betala inkomst- och mervärdesskatt och de ändringar som gäller Helsingfors universitets skyldighet att betala inkomst-, fastighets- och överlåtelseskatt avses träda i kraft den 1 januari 2010. Lagen om vissa bestämmelser som gäller inkomst- och överlåtelsebeskattning i samband med universitetsreformen avses träda i kraft så snart som möjligt och gälla till den 31 december 2010.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2010 och avses bli behandlad i samband med den.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1 NULÄGE	4
1.1 Den nuvarande universitetslagstiftningen och aktuella ändringar	4
1.2 Universitetens skattemässiga ställning	5
Inkomstbeskattning	5
Annan direkt beskattning	6
Mervärdesbeskattning	7
2 BEDÖMNING AV NULÄGET OCH FÖRESLAGNA ÄNDRINGAR	7
2.1 Inkomstbeskattning	7
Universiteten	7
Differentiering av verksamheterna i beskattningen	8
Studentkårer och nationer	9
2.2 Annan direkt beskattning	9
2.3 Mervärdesbeskattning	10
2.4 Universitetsreformens övergångsskede	10
Bestämmelser om kapitalisering av universiteten	10
Vissa andra ägararrangemang	11
Övergångsskede	11
3 EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS STATSSTÖDSREGLERING	13
3.1 Statligt stöd enligt fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	13
Statligt stöd till forskning, utveckling och innovation	13
Kommissionens beslutspraxis gällande inkomstskattefrihet	14
3.2 Universitetens näringsverksamhet ur statsstödssynpunkt	14
3.3 De temporära bestämmelserna om inkomst- och överlåtelsebeskattning i anslutning till universitetsreformens övergångsskede och omorganiseringen av fastighetstillgångarna sedda ur statsstödssynpunkt	15
3.4 De behov av att utveckla skattelagstiftningen som följer av statsstödsregleringen och kravet på konkurrensneutralitet	17
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	17
4.1 Konsekvenser för skatteintäkterna	17
4.2 Konsekvenser för universiteten	17
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	18
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	18
7 IKRAFTTRÄDANDE	18
LAGFÖRSLAG	19
om ändring av inkomstskattelagen	19
om ändring av lagen om överlåtelseskatt	20
om vissa bestämmelser som gäller inkomst- och överlåtelsebeskattning i samband med universitetsreformen	21
om ändring av fastighetsskattelagen	22
om ändring av mervärdesskattelagen	23
BILAGA	24
PARALLELLTEXT	24
om ändring av inkomstskattelagen	24

om ändring av lagen om överlåtelseskatt	25
om vissa bestämmelser som gäller inkomst- och överlåtelsebeskattning i samband med universitetsreformen	26
om ändring av fastighetsskattelagen.....	28
om ändring av mervärdesskattelagen	29

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Den nuvarande universitetslagstiftningen och aktuella ändringar

I universitetslagen (645/1997, *gamla universitetslagen*) och universitetsförordningen (115/1998) finns bestämmelser om forskningen och undervisningen vid universiteten, förvaltningen av universiteten, studerandena och ändringssökande. Enligt 123 § i grundlagen har universiteten självstyrelse enligt vad som närmare bestäms genom lag. Universiteten är en del av staten och är i enlighet med lagen om statsbudgeten (423/1988) och förordningen om statsbudgeten (1243/1992) räkenskapsverk som omfattas av statsbudgeten. Helsingfors universitet och Åbo Akademi har med stöd av särskilda bestämmelser i universitetslagen möjlighet till fristående fonder vars medel förvaltas separat från de medel som beviljats universiteten i statsbudgeten. Universiteten beslutar själva om förvaltningen av dessa medel. Också andra universitet gavs möjlighet till fondeekonomi utanför statsbudgeten genom den ändring av universitetslagen som gäller universitetsfonder och som trädde i kraft i början av 2007.

Universitetslagen (558/2009, *nya universitetslagen*) och lagen om införande av universitetslagen (559/2009) utfärdades den 24 juli 2009. Med stöd av lagen om införande av universitetslagen träder den nya universitetslagen i kraft den 1 januari 2010. Samtidigt upphävs den gamla universitetslagen. Universitetslagstiftningen har reformerats så att universiteten blir självständiga universitet som verkar som offentligrättsliga inrättningar eller privaträttsliga stiftelser. Inom ramen för reformen överförs dessutom universitetsverksamheten vid Helsingfors handelshögskola, Tekniska högskolan och Konstindustriella högskolan till Stiftelsen för Aalto-högskolan, som verkar under namnet Aalto-universitetet och är en stiftelse enligt lagen om stiftelser (109/1930). Avsikten är att också Tammerfors tekniska högskola ska ombildas till en privaträttslig stiftelse.

Enligt 61 § i den nya universitetslagen tillämpas bokföringslagen (1336/1997) på uni-

versitetens bokföring. När universiteten upprättar sitt bokslut kan det i princip följa det schema för resultaträkning för ideella sammanslutningar och stiftelser som anges i 3 § i bokföringsförordningen (1339/1997). Närmare bestämmelser om resultaträknings- och balansräkningsscheman kan dock utfärdas genom förordning av statsrådet för att säkerställa att schemat tillämpas på samma sätt i alla universitet. I sin egenskap av självständiga juridiska personer äger universiteten direkt alla sina tillgångar och svarar själva för sina skulder och andra förbindelser. De universitetsfonder som avses i den gamla universitetslagens 39 § upphör att verka som fristående juridiska personer och deras medel övergår till de nya universitetens balans. Samtidigt upphör även indelningen av universitetens medel i universitetens egna medel och medel som ingår i statsbudgeten. Universitetens bokslut omfattar alla deras medel.

Avsikten med att reformera universitetsväsendet är att skapa bättre möjligheter för universiteten att skaffa den tilläggsfinansiering de behöver bl.a. genom att bedriva affärsverksamhet. Universiteten kan bedriva affärsverksamhet också via sina dotterbolag. I den mån ett universitets affärsverksamhet inte bedrivs inom ramen för en självständig juridisk enhet, ska affärsverksamhetens intäkter och kostnader upptas i universitetets bokslut. Uppgifterna om affärsverksamhetens resultat ska då enligt 62 § i den nya universitetslagen presenteras separat för varje verksamhet i noterna till bokslutet i form av en resultaträkning. En balansräkning kan också upprättas. Om däremot affärsverksamheten bedrivs i en separat juridisk enhet ska dotterbolagets bokslut ingå i universitetets koncernbokslut. Bokföringslagens bestämmelser om koncernbokslut och hur de upprättas gäller även direkt universitetens koncernbokslut.

Statsrådet fattade den 2 april 2009 beslut om inrättande av universitetsfastighetsbolag och ett principbeslut om avgränsningen av den fastighetsförmögenhet som ska överföras till bolagen. För att trygga universitetens soliditet överförs de statsägda universitetsfastigheterna i Senatfastigheters besittning till tre fastighetsaktiebolag som helt ägs av Se-

natfastigheter när de bildas. Till fastighetsaktiebolagen överförs den fastighetsförmögenhet och därtill hörande skulder som är i universitetsbruk. Också jordegendomar på campusområdet överförs till fastighetsbolagen för att användas för att utveckla universiteten. Vilken förmögenhet som ska överföras specificeras närmare i statsrådets principbeslut. De statsägda universitetsfastigheterna överförs till fastighetsaktiebolagen till det värde som fastställs utgående från Senatfastigheters preliminära balansuppgifter för 2009 så att aktierna i fastighetsaktiebolagen kan överlåtas till de nya universiteten den 1 januari 2010. Därefter donerar staten 2/3 av fastighetsaktiebolagens aktier till universiteten och äger då själv 1/3 av aktierna. Ägandet fördelar sig på följande sätt mellan fastighetsaktiebolagen:

— Helsingfors universitet och övriga universitet i huvudstadsregionen (Svenska Handelshögskolan, Bildkonstakademin, Teaterhögskolan och Sibelius-Akademien) äger tillsammans med staten Helsingin Yliopistokiinteistö Oy – Helsingfors Universitetsfastigheter Ab,

— Stiftelsen för Aalto-högskolan och staten äger Aalto-Yliopistokiinteistö Oy och

— övriga universitet och staten äger Suomen Yliopistokiinteistö Oy – Finlands Universitetsfastigheter Ab.

Vissa universitet har en ställning som ämbetsverk som besitter fastighetsförmögenhet enligt statsrådets förordning om förvärv, besittning och skötsel av statlig fastighetsförmögenhet (1070/2002) och har därför statlig fastighetsförmögenhet i sin besittning. En del av den förmögenhet universiteten har i sin besittning avses bli donerad direkt till universiteten. Staten beslutar särskilt om överlåtelsen av förmögenhet i universitetens besittning i enlighet med riksdagens beslut.

1.2 Universitetens skattemässiga ställning

Inkomstbeskattning

Inkomstbeskattningen av universiteten, som är statliga räkenskapsverk, sker i enlighet med 21 § 1 och 3 mom. (delvis skattefria samfund) i inkomstskattelagen (1535/1992).

Enligt dessa lagrum betalar staten och dess inrättningar skatt till kommunen och församlingen endast för inkomst av gårdsbruksenheter och andra därmed jämförbara fastigheter, för inkomst av andra sådana fastigheter som inte används för allmänna ändamål samt för inkomst av industriell och annan rörelse som är jämförlig med privata företag. Staten är dock inte skattskyldig för inkomst som den får från affärs- eller produktionsföretag som huvudsakligen verkar för att tillgodose statliga inrättnings behov eller av fartygs-, flyg- och biltrafik, järnvägar, kanaler, hamnar eller post-, tele- och radioinrättningar. Skatten fastställs enligt den nedsatta skattesats som anges i 124 § 3 mom. i inkomstskattelagen. Den nedsatta skattesatsen är 6,1828 procent. För åren 2009—2011 fastställs inkomstskattebeloppet för delvis skattefria samfund med stöd av 124 a § (353/2009) i inkomstskattelagen. Enligt den har inkomstskattesatsen nedsatts temporärt för nämnda år. Andra än ovan nämnda inkomster, t.ex. vinster på överlåtelse av aktier och dividender, är skattefria inkomst för universiteten.

Som fastighetsinkomst som beskattas enligt den nedsatta skattesatsen betraktas hyresinkomst från fastigheten, odlingsinkomst, jordbruksinkomst, kapitalinkomst av skogsbruk samt inkomst av fastighetssammanslutningar. Begreppet fastighetsinkomst täcker inte t.ex. hyresinkomst av aktielägenhet, inkomst på grund av aktieinnehav i ett ömsesidigt fastighetsbolag eller överlåtelsevinst av fastighet. Dessa inkomsttyper betraktas som s.k. annan inkomst för sammanslutningen och är skattefria inkomst för delvis skattskyldiga sammanslutningar. Enligt 21 § i inkomstskattelagen är en delvis skattskyldig sammanslutnings skattepliktiga fastighetsinkomst inkomst av fastighet som används för annat än allmänt ändamål. Allmänt ändamål har enligt vedertagen praxis ansetts vara användning som tillgodoser samhällets behov, t.ex. användning som skola, kyrka, bibliotek, statligt ämbetsverk eller sjukhus. Enligt 6 § i inkomstskattelagen tillämpas bestämmelserna om fastigheter också på sådana byggnader, konstruktioner och andra inrättningar på annans mark som tillsammans med besittningsrätten till marken kan överlåtas till tredje man utan att markägaren hörs.

Med avvikelse från övriga universitet har Helsingfors universitet i 20 § i inkomstskattelagen angetts vara befriat från skatt. Bestämmelser om Helsingfors universitets skattemässiga ställning finns förutom i inkomstskattelagen också i 75 § i den nya universitetslagen. Enligt paragrafens 1 mom. har Helsingfors universitet rätt att ha ett apotek i Helsingfors stad. Universitetet har dessutom även de övriga rättigheter, förmåner och friheter samt den egendom och de inkomster som det har när lagen träder i kraft. Enligt paragrafens 2 mom. ska universitetets medel enligt 1 mom. samt donations- och testamentsmedel förvaltas separat från de medel som har anvisats universitetet i statsbudgeten. Beslut om förvaltningen av medlen fattas av styrelsen. Enligt paragrafens 3 mom. är Helsingfors universitet befriat från skatter och statliga avgifter i fråga om dessa medel, om inte något annat bestäms i lag för någon skatt eller avgift. En bestämmelse med samma innehåll ingick i 27 § i den gamla universitetslagen.

År 2006 skrevs bestämmelser om universitetsfonder in i den gamla universitetslagen. I samband med detta togs universitetsfonderna upp i förteckningen i 3 § i inkomstskattelagen över vilka som i inkomstbeskattningen betraktas som samfund. I motiveringen till regeringspropositionen i frågan (RP 266/2006 rd) sägs att om en universitetsfond uppfyller kriterierna för ett allmännyttigt samfund, tillämpas på den vad som i inkomstskattelagen föreskrivs om allmännyttiga samfund.

Skattskyldigheten för icke-vinstdrivande samfund beror på om samfundet uppfyller kriterierna för allmännyttiga samfund enligt 22 § i inkomstskattelagen. Enligt 22 § i inkomstskattelagen är ett samfund allmännyttigt då det verkar enbart och omedelbart för allmän fördel i materiell, andlig, sedlig eller samhällelig bemärkelse, då dess verksamhet inte enbart gäller begränsade personkategorier och då det inte genom sin verksamhet bereder dem som är delaktiga i samfundet ekonomisk förmån i form av dividend eller vinstandel eller i form av sådan lön eller annan gottgörelse som är större än skäligt. Allmännyttiga samfund är skattskyldiga för inkomst av näringsverksamhet enligt samfun-

dets inkomstskatteprocent. Dessutom är allmännyttiga samfund skattskyldiga för inkomst av fastigheter eller delar av fastigheter som använts för andra än allmänna och allmännyttiga ändamål enligt ovan nämnda nedsatta skattesats.

Bestämmelser om studentkårer finns i 40 § i den gamla universitetslagen och i studentkårsförordningen (116/1998). Inkomstskattelagen innehåller inga separata bestämmelser om studentkårernas skyldighet att betala inkomstskatt. I skattehänseende har studentkårer betraktats som allmännyttiga samfund. Enligt lagens 40 § 4 mom. kan nationer med självstyrelse vara verksamma bland studenterna. Om nationerna vid Tekniska högskolan och Helsingfors universitet bestäms i studentkårsförordningen. Nationerna vid andra universitet är föreningar enligt föreningslagen. Bestämmelserna om nationer tillämpas inte på dem. Nationernas inkomstbeskattning följer bestämmelserna om allmännyttiga samfund.

Annan direkt beskattning

Lagen om överlåtelseskatt (931/1996) föreskriver om överlåtelseskatt som ska betalas till staten på överlåtelse av fastigheter och värdepapper. Staten och dess inrättningar, med undantag för statens affärsverk, är dock med stöd av 2 § i lagen om överlåtelseskatt befriade från att betala överlåtelseskatt. Som statliga räkenskapsverk är universitetet därför befriade från överlåtelseskatt. Studentkårer och universitetsfonderna är däremot normalt skyldiga att betala överlåtelseskatt.

Fastighetsskattelagen (654/1992) föreskriver om skatt som ska betalas till kommunen på grundval av äganderätt till en fastighet. Universitetet är normalt skyldiga att betala fastighetsskatt. I fråga om de medel som avses i 27 § i den gamla universitetslagen är Helsingfors universitet dock befriat från fastighetsskatt för fastigheter i sin ägo. Enligt 13 a § i fastighetsskattelagen kan kommunfullmäktige fastställa en lägre procentsats för en byggnad ägd av ett allmännyttigt samfund och dess mark, om byggnaden på fastigheten huvudsakligt är i allmänt eller allmännyttigt bruk. Bestämmelsen har kunnat tillämpas på studentkårernas och nationernas fastigheter.

Enligt 2 § 1 mom. i lagen om skatt på arv och gåva (378/1940) betalas arvs- och gåvoskatt inte för sådan egendom som genom testamente eller som gåva tillfallit staten eller statsinrättning eller undervisningsanstalt. Detsamma gäller egendom, som givits åt ideell förening eller annan sammanslutning, inrättning eller stiftelse, som, utan avsikt att genom sin verksamhet bereda ekonomiska fördelar åt dem som är delaktiga i dem, verkar i vetenskapligt eller konstnärligt syfte eller har till ändamål att främja folkupplysningen, landets försvar eller det inhemska näringslivet eller har annat allmännyttigt syftemål.

Mervärdesbeskattning

Enligt 6 § i mervärdesskattelagen (1501/1993) är staten skattskyldig för verksamhet som anges i 1 §. I 39 och 40 § i mervärdesskattelagen finns bestämmelser om skattefrihet för utbildningstjänster.

I dag är universiteten en del av staten och räkningsverk som omfattas av statsbudgeten. Som en del av staten är de skyldiga att betala mervärdesskatt för försäljning i form av affärsverksamhet av varor och tjänster, om inte någon del av deras verksamhet är befriad från mervärdesskatt med stöd av mervärdesskattelagen. Universitetens utbildningstjänster enligt 39 och 40 § i mervärdesskattelagen är skattefria. Däremot är de skyldiga att betala mervärdesskatt för sin försäljning av forsknings- och experttjänster i form av affärsverksamhet.

2 Bedömning av nuläget och föreslagna ändringar

2.1 Inkomstbeskattning

Universiteten

Efter universitetsreformen blir universiteten självständiga offentligrättsliga inrättningar och privaträttsliga stiftelser. Skattebestämmelserna gällande statliga inrättningar tillämpas då inte längre på dem. Det föreslås därför att universiteten ska tas upp på listan i

3 § 4 punkten i inkomstskattelagen över vilka som ska betraktas som samfund. Eftersom universitetsfonderna i 39 § i den gamla universitetslagen upphör med sin verksamhet, föreslås universitetsfonderna bli strukna från listan.

Vikten av en likvärdig beskattning av universiteten har betonats i Statens revisionsverks utlåtande av den 16 mars 2007 om slutrapporten Revidering av universitetens ekonomiska och administrativa ställning (undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2/2007). Enligt utlåtandet bör den allmänna utgångspunkten för universitetens skattefriheter vara det som i skattelagstiftningen bestäms om samfund och deras skattefrihet. Detta garanterar att beskattningen är korrekt sedd ur konkurrens- och statsstödsrättslig synpunkt och att alla beskattas på lika grunder.

Det är skäl att skriva in övergripande bestämmelser om universitetens skattemässiga ställning i skattelagstiftningen. Det svarar mot principerna för god lagstiftningssed enligt vilka skattskyldighet och grunderna för skattens storlek regleras i skattelagstiftningen. Det leder också till att oklarheter till följd av överlappningar med den nya universitetslagen delvis kan undvikas. Bestämmelserna ska i princip motsvara beskattningen av andra icke-vinstdrivande samfund. Universitetens egentliga verksamhet, dvs. den grundläggande undervisningen och forskningen för dess ändamål, beskattas inte. I skattebestämmelserna om universiteten ska också konkurrens- och statsstödsrättsliga aspekter beaktas. Med tanke på konkurrensneutralitet och en jämlik behandling av universiteten är det motiverat att den näringsverksamhet som universiteten bedriver beskattas på samma sätt som den verksamhet som företag bedriver. Beskattningen gäller endast näringsverksamhet som universitetet eventuellt bedriver och inkomster av fastigheter som används för andra än allmänna ändamål.

Det föreslås att en ny 21 a § skrivs in i inkomstskattelagen. Enligt den är universiteten skattskyldiga endast för näringsinkomster och för inkomster av fastigheter som används för andra än allmänna ändamål. Universiteten är enligt detta skyldiga att betala inkomst-

skatt på sina näringsinkomster enligt en skattesats på 26 procent.

Enligt 75 § 3 mom. i den nya universitetslagen är Helsingfors universitet befriat från skatter och statliga avgifter i fråga om de medel som avses i 75 § 1 mom., om inte något annat bestäms i lag för någon skatt eller avgift. Det är i viss mån oklart vad denna bestämmelse kommer att innebära efter revideringen av universitetslagen och om Helsingfors universitet med stöd av den i vissa avseenden kan anses vara befriat från inkomstskatt också efter det 20 § i inkomstskattelagen ändrats. Med anledning av ovanstående föreslås att Helsingfors universitet stryks i förteckningen över samfund som är befriade från skatt i 20 § 1 mom. i inkomstskattelagen och att Helsingfors universitets skattskyldighet ska fastställas på samma sätt som övriga universitets. Det föreslås därför för klarhetens skull att i 21 a § ska föreskrivas att samma bestämmelser som gäller andra universitet även ska gälla Helsingfors universitet, däri inbegripet inkomsterna av de medel som avses i 75 § 1 mom.

Begreppet näringsverksamhet definieras enligt etablerade beskattningskriterier för näringsverksamhet. I praktiken kan universitetens näringsverksamhet exempelvis bestå av fortbildning och kontraktsforskning eller forskningsverksamhet till marknadspris samt apoteks- och boktryckeriverksamhet. Den grundläggande undervisningen och bedrivandet av oberoende forskning, som hör till universitetens egentliga verksamhet, omfattas inte av begreppet näringsverksamhet. Den skattefria utbildningsverksamhet som hör till universitetens primära uppgifter kan dock i princip täcka endast examensbaserad grundläggande utbildning, vidareutbildning och fortbildning. Utbildning som inte leder till examen och extern försäljning av examina och utbildningstjänster måste i princip betraktas utgående från kriterierna för näringsverksamhet.

Universiteten bedriver också företagsekonomisk avgiftsbelagd serviceverksamhet och de allmänna grunderna för de avgifter som tas ut för den fastställs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). I 6 § i undervisningsministeriets förordning om avgifter för universitetens prestationer (737/2007)

nämns som exempel på prestationer som avses i 7 § i lagen om grunderna för avgifter till staten och vilkas prissättning universitetet beslutar om på företagsekonomiska grunder fortbildning, beställda undersökningar samt andra serviceuppgifter och uthyrning av lokaler som universitetet utför på beställning, samt varor som framställts i samband med en sådan uppgift. I och med universitetsreformen kommer denna lag inte längre att gälla universiteten. En del av universitetens avgiftsbelagda serviceverksamhet kan anses vara näringsverksamhet. T.ex. produktionen av bibliotekstjänster betraktas dock inte som näringsverksamhet. Universitetens försäljning av tjänster eller varor i form av näringsverksamhet till statliga inrättningar är i fortsättningen näringsverksamhet som omfattas av normal samfundsskattesats.

Enligt den föreslagna 21 a § i inkomstskattelagen är universiteten skattskyldiga för inkomster av fastigheter som används för andra än allmänna ändamål. Beloppet av universitetets inkomstskatt på fastighetsinkomsterna beräknas dock enligt den nedsatta skattesats som anges i 124 § 3 mom. i inkomstskattelagen. Den har ändrats temporärt för åren 2009—2011 genom lag 353/2009. I detta hänseende motsvarar beskattningen av universiteten den nuvarande beskattningen av statliga och allmännyttiga samfund. En fastighet anses användas för allmänna ändamål och inkomsten av den vara skattefri också då den hyrs ut till ett annat universitet som verkar som ett offentligt samfund eller en privaträttslig stiftelse och används för universitetets egentliga verksamhet.

Differentiering av verksamheterna i beskattningen

Bokföringen vid universiteten, som är självständiga juridiska personer, ska grunda sig på bokföringslagen. Enligt 62 § i den nya universitetslagen ska affärsverksamhetens resultatuppgifter presenteras separat i noterna till bokslutet i form av en resultaträkning. I beskattningen hör näringsverksamhetens skulder och tillgångar till näringsverksamhetens inkomstkälla. Universiteten ska för beskattningen lämna en resultaträkning över sin näringsverksamhet och en redogörelse för

verksamhetens tillgångar och skulder. Det är nödvändigt att upprätta en balansräkning över näringsverksamheten för att avskrivningar och räntor ska kunna presenteras på ett tillförlitligt sätt med tanke på beskattningen. Detta betonas också i Statens revisionsverks utlåtande.

Ur beskattningssynpunkt rekommenderas i första hand att universiteten bolagiserar sin näringsverksamhet. Om näringsverksamheten inte är bolagiserad, ska kravet på en differentierad balansräkning uppfyllas exempelvis med hjälp av en universitetsintern kalkyl. I Statens revisionsverks utlåtande om utkastet till regeringsproposition konstateras att det, till följd av brister i den interna redovisningen vid en del av universiteten, finns risk för att vissa universitet kan ha svårt att presentera tillförlitliga kalkyler för beskattningens behov över näringsverksamhetens kostnader, om universitetet inte överför verksamheten på en separat bokföringsskyldig. Revisionsverket ansåg att bolagisering är värt att rekommendera.

I Statens revisionsverks utlåtande om slutrapporten Revidering av universitetens ekonomiska och administrativa ställning framhålls att gränserna mellan näringsverksamheten och universitetets offentliga uppgifter ska vara tydliga och förhållandet mellan dem ska uppfylla kraven på öppenhet och transparens. Dessutom påpekas i utlåtandet att principen ska vara att korssubventionering förbjuds så att finansiering av universitetets offentliga uppgifter inte används för finansiering av näringsverksamheten. Ett motsvarande uttalande ingår också i revisionsverkets utlåtande om denna proposition. Också arbets- och näringsministeriet fäste uppmärksamhet vid denna fråga i sitt utlåtande genom att konstatera att detta är ett väsentligt krav.

Korssubventioneringsförbudet innebär också att utgifter för universitetets grundläggande verksamhet inte felaktigt får uppges som utgifter för näringsverksamheten så att näringsverksamhetens skattebörda därigenom minskas. Åtgärder mot hänförande av utgifter till fel verksamhet kan vidtas med stöd av 7 § i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (360/1968), som gäller avdragsrätt för utgifter och förluster.

Studentkårer och nationer

Också efter universitetsreformen kommer studentkårerna att vara samfund som regleras i universitetslagen och i vilka alla studerande som studerar för en lägre eller högre högskoleexamen är medlemmar. Bestämmelser om studentkårerna och deras ändamål och uppgifter finns i 46 § i den nya universitetslagen. Den nya universitetslagen innebär inte några ändringar i nationernas rättsliga ställning, bara tekniska preciseringar. Universitetsreformen avser inte att orsaka ändringar i studentkårernas och nationernas skyldighet att betala inkomstskatt. Bestämmelserna om allmännyttiga samfund i 22 och 23 § i inkomstskattelagen ska även i fortsättningen tillämpas på dem.

2.2 Annan direkt beskattning

Med anledning av bestämmelsen i 75 § 3 mom. i den nya universitetslagen bör Helsingfors universitets skattestatus harmoniseras med övriga universitets skattestatus genom att särskilda bestämmelser om saken skrivs in i relevanta skattelagar.

De nya universiteten, som kommer att vara juridiska personer, är skyldiga att betala överlåtelseskatt för överlåtelse av fastigheter eller värdepapper i enlighet med allmänna bestämmelser om överlåtelseskatt. För att harmonisera Helsingfors universitets skattestatus med övriga universitets föreslås i lagen om överlåtelseskatt en ny 3 a §, enligt vilken den nya universitetslagens 75 § 3 mom., som gäller Helsingfors universitet, inte ska tillämpas på överlåtelseskatt. Härigenom blir också Helsingfors universitet skyldigt att betala överlåtelseskatt på normalt sätt. När det gäller fastighetsbeskattningen är de nya universiteten, som är juridiska personer, på normalt sätt skyldiga att betala fastighetsskatt enligt bestämmelserna i fastighetsskattelagen, och inga ändringar i detta avseende följer av den nya universitetslagen. För Helsingfors universitets del föreslås en ny 10 a § i fastighetsskattelagen, enligt vilken Helsingfors universitet är skyldigt att betala fastighetsskatt också på de medel som avses i 75 § 1 mom. i den nya universitetslagen. På så sätt behandlas alla universitet lika i fastighetsbe-

skattningen. För verkställandet av fastighetsbeskattningen för 2010 föreslås det i ikraftträdandebestämmelsen för den nya 10 a § i fastighetsskattelagen att Helsingfors universitet senast den 31 mars 2010 ska lämna skattemyndigheterna en redogörelse för sitt fastighetsinnehav den 1 januari 2010.

Bestämmelserna i 2 § i lagen om skatt på arv och gåva är som sådana tillämpliga på de nya universiteten, som är juridiska personer. Inga ändringar krävs därför i lagen.

Studentkårernas och nationernas skattskyldighet inom den övriga direkta beskattningen utöver inkomstbeskattningen fastställs även i fortsättningen enligt de allmänna bestämmelserna.

2.3 Mervärdesbeskattning

I och med den nya universitetslagen ombildas universiteten, som hittills varit statliga räkenskapsverk, till offentligrättsliga inrättningar och privaträttsliga stiftelser. De bestämmelser om mervärdesskatt som gäller staten tillämpas inte längre på dem. Universitetens skyldighet att betala mervärdesskatt är för närvarande inte densamma som den som gäller allmännyttiga samfund och den avses inte heller vara det i fortsättningen. Det är inte meningen att ändringen i universitetens juridiska ställning ska ändra universitetsverksamhetens mervärdesskattskyldighet.

För klarhetens skull skrivs en bestämmelse om universitetens skyldighet att betala mervärdesskatt in i mervärdesskattelagen. En ny 5 a § föreslås i lagen, enligt vilken de universitet som avses i 1 § i den nya universitetslagen, däribland Helsingfors universitet, är skyldiga att betala skatt på den verksamhet som anges i 1 § i mervärdesskattelagen. Bestämmelsen i 4 § om allmännyttiga samfund tillämpas inte på universiteten.

2.4 Universitetsreformens övergångsskede

Bestämmelser om kapitalisering av universiteten

Ändringen i universitetens status som juridisk person medför ett behov av att kapitalisera universiteten. Enligt planerna ska också

den statliga egendom som är i universitetens bruk och i Senatfastigheters besittning användas i detta sammanhang. I regeringens proposition till Riksdagen med förslag till universitetslag och lagar som har samband med den (RP 7/2009 rd) konstateras att de överlåtelse- och gåvoskatter som överlåtelsen av statens egendom eventuellt medför täcks med den särskilda finansiering som anvisas universiteten i statsbudgeten eller så görs nödvändiga ändringar i skattelagarna för att kapitaliseringen inte ska medföra extra kostnader för universiteten. Meningen är att arrangemangen i samband med kapitaliseringen inte för med sig överlåtelseskatt eller andra skattepåföljder för universiteten eller fastighetsbolagen.

Som statens affärsverk är Senatfastigheter ett delvis skattskyldigt samfund med stöd av 21 § i inkomstskattelagen. Enligt paragrafen ska staten och dess inrättningar betala skatt endast för inkomst av gårdsbruksenheter, för inkomst av sådana fastigheter som inte används för allmänna ändamål samt för inkomst av industriell och annan rörelse som är jämförlig med privata företag. Uthyrning av fastigheter till universiteten som är statliga räkenskapsverk har ansetts utgöra användning av fastigheten för allmänna ändamål.

Kapitaliseringen av universiteten sker genom att Senatfastigheter grundar tre dotterbolag och överför fastställd fastighetsförmögenhet och skulder som gäller den till dessa bolag. Arrangemanget leder inte till inkomstskattepåföljder för Senatfastigheter, eftersom begreppet fastighetsinkomst enligt 21 § i inkomstskattelagen inte omfattar överlåtelsevinst av fastigheter.

De nya bolagen ska vara skyldiga att betala inkomst- och fastighetsskatt på normalt sätt. För verkställandet av fastighetsbeskattningen för 2010 föreslås det i ikraftträdandebestämmelsen för den nya 3 a § i fastighetsskattelagen att de nya bolagen senast den 31 mars 2010 ska lämna skattemyndigheterna en redogörelse för sitt fastighetsinnehav den 1 januari 2010.

Att ta ut överlåtelseskatt på överföring av förmögenhet i samband med kapitaliseringen av universiteten är inte ändamålsenligt. Bestämmelser om befrielse från överlåtelseskatt föreslås i 2 § 1 mom. i lagen om vissa be-

stämmelser som gäller inkomst- och överlåtelsebeskattning i samband med universitetsreformen.

Enligt 2 § 1 mom. i lagen om skatt på arv och gåva betalas inte gåvoskatt på egendom som givits en undervisningsanstalt. Inga gåvoskattepåföljder uppstår därför för universiteten då de vid kapitaliseringen utan vederlag får aktier i universitetsfastighetsbolagen och annan lös egendom, såsom maskiner och utrustning. Särskilda bestämmelser om saken behövs därför inte.

Vissa andra ägararrangemang

Helsingfors universitet, Helsingfors Tekniska högskola, Helsingfors handelshögskola, Tammerfors universitet och Joensuu universitet innehar statliga fastighetstillgångar.

Statliga bostadstillgångar som universiteten förfogar över övergår direkt i respektive universitets ägo den 1 januari 2010. Sådana bostadstillgångar är dels tillgångar som hyrts av Senatfastigheter, dels bostadsaktier som universiteten eventuellt innehar.

Staten har för avsikt att överlåta fastighetstillgångar till Stiftelsen för Aalto-högskolan, Östra Finlands universitet, Tammerfors universitet och Helsingfors universitet. Alla överlåtelser kommer att vara vederlagsfria donationer och medför enligt 2 § 1 mom. i lagen om skatt på arv och gåva inga gåvoskattepåföljder för universiteten.

Övergångsskede

I lagen om införande av universitetslagen (559/2009) finns bestämmelser om universitetsreformens övergångsskede. Enligt dem upphör universiteten enligt den gamla universitetslagen med sin verksamhet så, att de med verksamheter, personal och studerande övergår till att verka som självständiga juridiska personer enligt den nya universitetslagen. I lagen om införande av universitetslagen finns också bestämmelser om vilka universitet som går samman: Kuopio och Joensuu universitet går samman och bildar Östra Finlands universitet, Åbo universitet och Åbo handelshögskola går samman till Åbo universitet och Helsingfors handelshögskola, Konstindustriella högskolan och Tekniska

högskolan går samman till Aalto-universitetet. De nya universiteten inleder sin verksamhet den 1 januari 2010. Studentkårerna vid de nuvarande universiteten fortsätter sin verksamhet som studentkårer vid de nya universiteten. Studentkårerna vid de samgående universiteten förenas till en studentkår vid det nya universitetet den 1 januari 2010 så att studentkårerna vid de samgående universiteten svarar för organiseringen av den nya studentkåren. De samgående studentkårernas tillgångar övergår till den nya studentkåren och den svarar för de skuldförbindelser och serviceavtal, avtal om anskaffningar och andra förbindelser som studentkårerna hade ingått och som gäller den egendom och verksamhet som överförs till den nya studentkåren. Universitetsfondernas egendom övergår i sin helhet till det nya universitet som fortsätter respektive universitets verksamhet den 1 januari 2010.

Det är inte meningen att ovan nämnda arrangemang ska leda till inkomstskattepåföljder eller andra skattepåföljder för universiteten, studentkårerna eller universitetsfonderna. Omorganiseringen kan närmast jämföras med sådana ändringar av verksamhetsformen som avses i 24 § i inkomstskattelagen eller sådan fusion som avses i 28 §, vilka kan genomföras utan direkta skattepåföljder. För klarhetens skull föreslås att bestämmelser om detta skrivs in i 1 § 1 mom. i lagen om vissa bestämmelser som gäller inkomst- och överlåtelsebeskattning i samband med universitetsreformen. I 1 mom. föreskrivs att universitetet, studentkåren eller universitetsfonden vid beskattningen inte ska anses bli upplöst till den del dess tillgångar och skulder i ovan nämnda fall överförs till samma värde till det samfund som fortsätter verksamheten.

I 1 § 2 mom. i lagen om vissa bestämmelser som gäller inkomst- och överlåtelsebeskattning i samband med universitetsreformen ska enligt förslaget i fråga om ovan nämnda arrangemang föreskrivas att anskaffningsutgifter och andra avdragsgilla utgifter som ett samfund som upphör med sin verksamhet inte har avskrivit vid beskattningen dras av vid beskattningen av det samfund som fortsätter verksamheten på samma sätt som de skulle ha dragits av vid beskattningen av det samfund som upphör med verksamhe-

ten. Det överlåtande samfundets verksamhet anses då i beskattningen inte upphöra till den del de tillgångar och skulder som hänför sig till den tidigare verksamheten överförs till samma värde. Bestämmelsen är av betydelse främst i situationer där de universitet som varit räkningsverk har bedrivit skattepliktig näringsverksamhet.

Värdet på de tillgångar som ovan nämnda arrangemang gäller anses vara den oavskrivna anskaffningsutgiften för dem i beskattningen. Det föreslås att särskilda bestämmelser ska utfärdas om värdet på vid beskattningen oavskrivna anskaffningsutgifter för finansierings-, omsättnings- och anläggningstillgångar i den näringsverksamhet som överförs i den mån den näringsverksamhet som överförs tidigare har varit skattefri. Bestämmelsen är av betydelse främst då skattefriheten för Helsingfors universitets näringsverksamhet upphör men också i situationer där försäljningen inom universitetens näringsverksamhet har varit skattefri därför att försäljningen har skett till en annan statlig inrättning.

Enligt skattelagstiftningens allmänna principer är utgifter, räntor och förluster som inträffar under en skattefri period inte avdragsgilla i inkomstbeskattningen när skattefriheten upphör. I enlighet med denna princip föreskrivs t.ex. i tonnageskattelagen (476/2002) att i den inkomstbeskattning som inleds efter en skattefri tonnageskatteperiod anses ett belopp motsvarande beloppet av anskaffningsutgifterna, från vilka avdragits enligt lagen om beskattning av näringsinkomst (360/1968) gjorda kalkylmässiga avskrivningar, utgöra det oavskrivna beloppet av anläggningstillgångarna. På samma sätt anses i lagen om skattelättnad för vissa aktiebolag som hyr ut bostäder (299/2009) under skattefrihetsperioden ha gjorts sådana avskrivningar på anläggningstillgångarna som motsvarar det största belopp som kunde ha avdragits vid inkomstbeskattningen, om bolaget hade beskattats enligt bestämmelserna om inkomstbeskattning.

Vid den ändring 329/2009 av inkomstskattelagen där Ekokem Oy Ab:s inkomstskattefrihet slopades gick man dock in för en annan lösning. Med avvikelse från vad som hade föreslagits i regeringspropositionen om lagen

(RP 220/2008 rd) beslutade riksdagen att bokföringsvärdena enligt bokslutet för 2007 ska betraktas som avskrivningsgrund vid beskattningen. Enligt finansutskottets betänkande (FiUB 5/2009 rd) måste det beaktas att bolagets skattefrihet bygger på allmännyttig verksamhet i motsats till exempelvis vad som är fallet med skattelättnaderna i tonnageskattelagen och lagen om skattelättnad för vissa aktiebolag som hyr ut bostäder. Utskottet framhöll också att det i dessa lagar om skattelättnad dessutom från första början fanns inbyggt möjligheten för företaget att återgå till skattepliktig verksamhet utslutande av egen vilja, vilket inte var möjligt för Ekokem Oy Ab. Bolaget verkade på marknader som fungerade på marknadsvillkor och hade betydande belopp av utdelningsbara vinstmedel. Om vid beskattningen värdet på de avdragsgilla anläggningstillgångarna hade sänkts med beloppet av de kalkylmässiga avskrivningarna skulle det uppskattningsvis ha varit fyra miljoner euro lägre än den bokföringsmässiga avskrivningsgrunden. Kommissionen underrättades inte om saken såsom EG:s statsstödsregler föreskriver.

Värdet på anläggningstillgångarna i den skattefria näringsverksamhet som universiteten bedriver är ringa med undantag av Helsingfors universitets apoteksverksamhet. Skillnaden mellan avskrivningsgrunden i bokföringen och i beskattningen är därmed inte betydande. Det föreslås att i 1 § 3 mom. i lagen om vissa övergångsbestämmelser som gäller inkomst- och överlåtelsebeskattning i samband med universitetsreformen ska bestämmas att då medel som ingått i den skattskyldiges verksamhet, som tidigare varit skattefri, överförs till näringsverksamhetens inkomstkälla, betraktas bokföringsvärdet som anskaffningsutgift för finansierings-, omsättnings- och anläggningstillgångar.

På Helsingfors universitetsapoteks egendom har avskrivningar gjorts till fullt belopp i bokslutet i enlighet med lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet. Som anskaffningsutgifter som inte dragits av vid beskattningen av Universitetsapoteket betraktas den på detta sätt definierades anskaffningsutgift som inte avskrivits i bokföringen.

Enligt lagen om överlåtelseskatt ska överlåtelseskatt betalas för överlåtelse av fastighe-

ter och värdepapper. Eftersom det inte är ändamålsenligt att ta ut överlåtelseskatt för tillgångar som överförs till de nya universiteten i samband med universitetsreformen, föreslås det att i 2 § 2 mom. i lagen om vissa bestämmelser som gäller inkomst- och överlåtelsebeskattnings i samband med universitetsreformen skrivs in att universiteten eller studentkåren inte är skyldiga att betala överlåtelseskatt på överlåtelse av fastighet eller värdepapper som avses i lagens 1 § 1 mom.

3 Europeiska gemenskapernas statsstödsreglering

3.1 Statligt stöd enligt fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen

Enligt artikel 87.1 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Det mest relevanta vid tillämpningen av denna bestämmelse om statligt stöd på en skatteåtgärd är att det genom denna åtgärd införs ett undantag från tillämpningen av det allmänna skattesystemet till förmån för vissa företag i medlemsstaten. Skattefrihet utgör i princip en sådan förmån sedd ur statsstödssynpunkt. I artikel 87.2 och 3 och i artikel 86.2 i EG-fördraget anges dock undantag med stöd av vilka stödåtgärder kan godkännas. EG-kommissionen utfärdade den 11 november 1998 ett meddelande om tillämpning av bestämmelserna om statligt stöd på företags direkta beskattning. Dessutom lämnade den en rapport om tillämpningen av meddelandet C(2004)434 den 9 februari 2004.

Statsstödsregleringen tillämpas på företag som omfattas av Europeiska gemenskapernas konkurrenslagstiftning. Enligt EG-domstolens vedertagna tolkningspraxis avser begreppet företag varje enhet som bedriver ekonomisk verksamhet oberoende av enhetens rättsliga struktur och finansieringssätt.

Enligt domstolens tolkning är all verksamhet där varor eller tjänster bjuds ut på vissa marknader ekonomisk verksamhet.

Statsstödsregleringen omfattar däremot inte verksamhet som ska betraktas som icke-ekonomisk. Sådan verksamhet är exempelvis trygghandet av statens inre och yttre säkerhet, upprätthållandet av rättssystemet, skötseln av yttre förbindelser och andra med dessa jämförbara funktioner som på ett väsentligt sätt hör till statsmaktens ensamrätt. Som exempel på sådan verksamhet kan ännu nämnas inrättande och upprätthållande av ett nationellt utbildningssystem till den del staten i och med det fullgör sin skyldighet gentemot medborgarna på det sociala och kulturella området och området för utbildning och inte i denna verksamhet strävar efter att dra nytta av verksamhetens lönsamhet.

Statligt stöd till forskning, utveckling och innovation

År 2006 utfärdade kommissionen ett meddelande om rambestämmelser för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation (EUT 2006/C323/01), enligt vilket offentlig finansiering av forskningsorganisationernas forsknings- och utvecklingsverksamhet i vissa situationer kan betraktas som statligt stöd. Offentlig finansiering inbegriper också eventuella skattelättnader eller skatteförmåner, som avviker från det skattesystem som allmänt tillämpas på företag i medlemsstaten i fråga. För att statsstödsregleringen ska kunna tillämpas på forskningsorganisationer ska alla kriterier för statligt stöd uppfyllas.

En forskningsorganisation kan betraktas som ett sådant företag som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget om den anses bedriva ekonomisk verksamhet där varor och/eller tjänster erbjuds på en given marknad. Forskningsorganisationernas primära verksamhet betraktas dock normalt inte som ekonomisk verksamhet. Sådan verksamhet är i första hand utbildning för att få ökade personalresurser med högre skicklighet, oberoende forsknings- och utbildningsverksamhet för att få ökad kunskap och förståelse, även forskningsresultat, och spridning av forskningsresultat.

Offentlig finansiering av ekonomisk verksamhet innebär generellt sett statligt stöd. Om forskningsorganisationer eller andra icke-vinstdrivande innovationsförmedlare bedriver ekonomisk verksamhet, t.ex. utyrning av infrastruktur eller tillhandahållande av tjänster till företag eller kontraktsforskning, ska det ske på normala marknadsvillkor.

Om en forskningsorganisation bedriver både ekonomisk och icke-ekonomisk verksamhet, omfattas den icke-ekonomiska verksamheten inte av statsstödsregleringen, förutsatt att den ekonomiska och den icke-ekonomiska verksamheten och deras kostnader och finansiering klart kan skiljas från varandra och korssubventionering av den ekonomiska verksamheten därigenom undviks. Enligt rambestämmelserna för statligt stöd kan högskolornas och forskningsorganisationernas årsredovisningar utgöra bevis för att kostnaderna har fördelats korrekt.

När det gäller företag som samarbetar med offentligt finansierade forskningsorganisationer kan samarbetet i vissa situationer skapa en sådan förmån som enligt rambestämmelserna för statligt stöd kan betraktas som indirekt statligt stöd till dessa företag. Med samarbete avses i detta sammanhang forskningsverksamhet som bedrivs för företagen, t.ex. kontraktsforskning eller forskningstjänster samt samverkan mellan företagen och forskningsorganisationerna.

Kommissionens beslutspraxis gällande inkomstskattefrihet

Kommissionen har i sitt beslut C(2007) 6073 av den 11 december 2007 tagit ställning till statligt stöd i form av skattefrihet för näringsverksamhet, ärende C 7/06 Statligt stöd till Vägverket. Ärendet gällde vissa statliga stöd som beviljats det statliga affärsverket Vägverket. I sitt beslut konstaterade kommissionen bl.a. att det faktum att normal samfundsskatt inte är tillämplig är en stödåtgärd som inte är förenlig med den gemensamma marknaden. Skillnaden mellan de statliga affärsverkens lägre skattesats och konkurrenternas skattesats har man försökt eliminera genom att affärsverken redovisar till staten

minst skillnaden mellan den inkomstskatt aktiebolag betalar på sin vinst och den inkomstskatt affärsverken betalar. I affärsverket Vägverkets fall betalades 47—71 procent av vinsten till staten. Kommissionen ansåg dock att denna mekanism för överföring av vinst inte garanterar att fördelarna med att samfundsskattelagstiftningen inte är tillämplig helt uppvägs och förutsatte att stödet i form av skattefrihet skulle upphävas inom en viss utsatt tid.

Kommissionen har dessutom tagit ställning till ett liknande ärende i sitt beslut av den 5 juni 2002, ärende C-27/99, som handlade om en reform som genomfördes i Italien 1990 och gällde olika kommunala affärsenheter som producerade lokala tjänster. Enligt lagen om reformen kan kommunen tillhandahålla tjänster bl.a. genom att bilda aktiebolag. Efter att ha mottagit en klagan beslutade kommissionen år 1999 inleda ett sådant förfarande som avses i artikel 88.2 i EG-fördraget bl.a. med anledning av de skatteförmåner som hade beviljats dessa aktiebolag. Till skatteförmånerna hörde bl.a. treårig inkomstskattefrihet. Kommissionen ansåg att inkomstskattefriheten uppfyllde alla kriterier för statligt stöd enligt artikel 87 och att stöden inte var förenliga med den gemensamma marknaden. Kommissionen bestämde därför att stöden skulle återkrävas.

3.2 Universitetens näringsverksamhet ur statsstödsynpunkt

Enligt gällande inkomstskattelagstiftning beskattas näringsverksamhet som ett statligt ämbetsverk bedriver enligt en nedsatt skattesats. I vissa situationer har sådan verksamhet helt befriats från inkomstskatt. Beskattningen av statliga affärsverk grundar sig också på samma reglering.

Affärsverksamhet som staten bedriver är förknippad med andra strukturella problem utöver beskattningen. Frågan om modellen med statliga affärsverk lämpar sig för den gemensamma marknaden har behandlats i ett projekt vid finansministeriet. Enligt den mellanrapport som överlämnades den 6 mars 2009 är de största problemen med affärsverksmodellen att den vanliga samfundsskat-

tesatsen inte kan tillämpas samt konkurs-skyddet. Avsikten är att statliga affärsverk som bedriver affärsverksamhet i ett öppet konkurrensläge på en aktiv marknad ska bolagiseras. En ombildning av Luftfartsverket, Lotsverket och Rederiverket till aktiebolag bereds och översynen av olika organisationsalternativ för Forststyrelsen och Senatfastigheter fortsätter. En ändring till lagstiftning om statliga affärsverk bereds som bäst.

Av ovan beskrivna orsaker kan också kommunala affärsverk ha liknande problem med avseende på EG:s konkurrenslagstiftning och nationell konkurrensneutralitet. EG-kommissionen undersöker för närvarande en klagan gällande statsstöd till Helsingfors stads affärsverk Palmia. I arbets- och näringsministeriets publikation Julkisen elinkeinoiminnan kilpailuneutraliteetti (Kilpailukyky 23/2009) föreslås att kommunallagen ska revideras enligt samma principer som det finanspolitiska ministerutskottet tidigare har fastställt för statens affärsverk.

Enligt den föreslagna 21 a § i inkomstskattelagen ska universitetens näringsverksamhet beskattas på samma sätt som andra samfund som bedriver näringsverksamhet. Ett sådant förfarande är nödvändigt också med tanke på den nationella konkurrensneutraliteten, eftersom konkurrensen mellan aktörer som bedriver likadan verksamhet annars skulle snedvridas. Det förslag som gäller universitetens beskattning är också i linje med riktlinjerna för näringsverksamhet som andra offentliga aktörer bedriver och med de riktlinjer som syftar till en harmonisering av den nationella lagstiftningen och EG:s reglering av den gemensamma marknaden.

Helsingfors universitet har varit befriat från inkomstskatt med stöd av 27 § i den gamla universitetslagen och 20 § i inkomstskattelagen. Myndigheterna i Finland har försökt utreda om inkomstskattefriheten för den apoteksverksamhet som Helsingfors universitet bedriver är tillåten enligt EG:s lagstiftning om statliga stöd. I förhandlingarna om frågan har kommissionen bekräftat för de finländska myndigheterna att denna inkomstskattefrihet inte kan anses förenlig med den gemensamma marknaden. I propositionen föreslås därför att Helsingfors universitet ska vara skyl-

digt att betala inkomstskatt för all sin verksamhet, också för apoteksverksamheten.

En liknande fråga om statliga stöds laglighet hänger samman med apoteksavgiften som är av skattenatur. Både Helsingfors och Kuopio universitetsapotek är befriade från att betala apoteksavgift till staten. Enligt 6 § i lagen om apoteksavgift (148/1946) betalas apoteksavgiften för Helsingfors universitetsapotek till Helsingfors universitet och apoteksavgiften för Kuopio universitetsapotek till Kuopio universitet. Den avgift som universitetsapoteken betalar till universiteten motsvarar den kalkylmässiga apoteksavgiften. Denna proposition gäller dock inte apoteksavgiften och de statsstödsfrågor som gäller den kommer att behandlas senare.

3.3 De temporära bestämmelserna om inkomst- och överlåtelsebeskattning i anslutning till universitetsreformens övergångsskede och omorganiseringen av fastighetstillgångarna sedda ur statsstödssynpunkt

Enligt artikel 149.1 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen ska gemenskapen bidra till utvecklingen av en utbildning av god kvalitet genom att främja samarbetet mellan medlemsstaterna och genom att vid behov stödja och komplettera deras insatser, samtidigt som gemenskapen fullt ut ska respektera medlemsstaternas ansvar för undervisningens innehåll och utbildningssystemens organisation samt medlemsstaternas kulturella och språkliga mångfald.

Så som ovan konstaterats betraktas vissa funktioner som på ett väsentligt sätt hör till statsmaktens ensamrätt som icke-ekonomisk verksamhet och omfattas därför inte av statsstödsregleringen. I fråga om utbildningssystemen har EG-domstolen i sin dom i målet Humbel, dom C-263/86, konstaterat att staten då den skapar ett sådant system och upprätthåller det inte strävar efter en lönsam verksamhet utan efter att fullgöra sina skyldigheter gentemot befolkningen på det sociala och kulturella området och området för uppfostran.

Universitetsreformen, övergångsskedet i anslutning till den och kapitaliseringen av

universiteten kan betraktas som arrangemang som på ett sådant väsentligt sätt som avses ovan hör till statsmaktens uppgifter, som i princip inte uppfyller kriterierna för ekonomisk verksamhet och som således inte omfattas av statsstödsregleringen.

I de ändringar i samband med universitetsreformen där kriterierna för ekonomisk verksamhet undantagsvis uppfylls, kan man hänvisa till kommissionens beslutspraxis. Begreppet statliga medel i kriterierna för statligt stöd i artikel 87.1 i EG-fördraget omfattar i princip alla slag av skatter och avgifter av skattenatur. I det ovan nämnda italienska fallet C-27/99 ingick i skatteförmånerna inte bara förmåner gällande inkomstskatter utan också befrielse från alla överlåtelseskatter för kommunala inrättningar som omvandlades till aktiebolag.

I det föreliggande fallet framhöll de italienska myndigheterna att stödåtgärderna tillämpas på företag som nästan enbart sörjer för produktionen av offentliga lokala tjänster, dvs. den lokala el-, gas- och vattendistributionen, trafiken, avfallshanteringen och tjänster inom läkemedelsbranschen, och hänvisade bl.a. till att om överlåtelseskatt hade tagits ut, hade kommunerna varit tvungna att betala den, eftersom i Italien överlåtaren, dvs. kommunen, är skyldig att betala skatt, och skattefriheten hade sålunda inte kommit företaget till godo. Vidare hänvisade de italienska myndigheterna till att systemets natur och struktur gör att befrielse från överlåtelseskatt är en motiverad åtgärd. Befrielsen i fråga följer principen om neutral beskattning. I den italienska skatterätten är detta en central princip, som gäller ändring av företags rättsliga struktur. Enligt denna princip är enbart en ändring av ett företags rättsliga struktur inte tillräcklig för att påverka ett företags rättsliga skyldigheter, eftersom den inte ger företaget ekonomiska fördelar.

I sitt beslut konstaterade kommissionen att en selektiv åtgärd kan vara motiverad med stöd av principerna om rättvis beskattning. I beslutet granskade kommissionen den åtgärd varmed i Italien offentliga företag av en viss bolagstyp som omvandlades till aktiebolag befriades från s.k. egendomsöverlåtelseskatt. Överlåtelseskatt betalas i Italien i princip alltid då ett nytt bolag bildas eller egendoms-

poster överförs mellan bolag. I det föreliggande fallet var det enbart fråga om att företagets rättsliga struktur ändrades; åtgärden ökade inte företagets vinst eller dess förmåga att ge vinst. I Italien befrias åtgärder av detta slag systematiskt från överlåtelseskatt med stöd av den allmänna principen om rättvis beskattning i den italienska skatterätten. Kommissionen konstaterade vidare att en privat investerare vanligen inte fattar ett sådant beslut, utan det var fråga om en offentlig myndighets beslut om valet av rättsligt instrument för att tillhandahålla vissa tjänster och att det därför inte kan betraktas som sedvanligt bildande av bolag. Kommissionen ansåg att överlåtelseskattefrihet för åtgärder av detta slag var motiverat med stöd av principen om rättvis beskattning som tillämpas i skattesystemet i fråga.

I de ändringar av den rättsliga strukturen som genomförs i samband med universitetsreformen och i därmed sammanhängande ägararrangemang, till den del det är fråga om ekonomisk verksamhet, kan det i princip anses vara fråga om en situation som utgår från samma premisser som i det ovan relaterade fallet C-27/99. Universiteten, som tidigare hörde till statsorganen, ombildas till offentligrättsliga inrättningar eller privaträttsliga stiftelser vars uppgift att främja den fria forskningen och den vetenskapliga och konstnärliga bildningen och att meddela högsta undervisning grundad på forskning regleras i lag. Att se till den högsta undervisningen och främja den fria forskningen har av hävd ansetts höra till statens uppgifter. I reformen är det väsentligen fråga om de offentliga myndigheternas val av rättsligt instrument för att utföra dessa uppgifter, tillhandahålla därtill hörande tjänster samt garantera tillräckliga resurser för att genomföra åtgärderna. Avsikten är inte att öka vinsterna eller förmågan att ge vinst för aktörer av samma slag som företag. På grundval av ovanstående kan den temporära befrielsen från överlåtelseskatt i samband med universitetsreformen anses vara en åtgärd som till följd av systemets natur och den ekonomiska strukturen är motiverad.

3.4 De behov av att utveckla skattelagstiftningen som följer av statsstödsregleringen och kravet på konkurrensneutralitet

I propositionen föreslås det att inkomst som inte är näringsinkomst eller inkomst av fastighet eller del av fastighet som används för andra än allmänna ändamål också i fortsättningen ska vara skattefri inkomst för universiteten, på samma sätt som nu för universiteten som är statliga räkenskapsverk. För inkomster av fastigheter som används för andra än allmänna ändamål ska universiteten också i fortsättningen betala skatt enligt nedsatt skattesats. I utlåtandena om propositionen har man fäst uppmärksamhet vid att denna reglering kan vara förknippad med vissa problematiska aspekter med tanke på den nationella konkurrensneutraliteten och EG:s statsstödsreglering.

Ovan har det redogjorts för problemen med beskattningen av statliga affärsverk. Motsvarande problem hänför sig eventuellt också till näringsverksamhet som kommunerna bedriver, t.ex. i form av kommunala affärsverk. Avsikten är att beskattningen av all ekonomisk verksamhet som bedrivs av offentliga aktörer ska utredas särskilt och att nödvändiga ändringar ska göras i skattelagstiftningen utgående från utredningen. I samband med detta arbete är det naturligt att se över beskattningen av statliga, kommunala och andra offentliga aktörer i sin helhet. Avsikten är att utredningsarbetet ska inledas i slutet av 2009.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Konsekvenser för skatteintäkterna

Med undantag av Helsingfors universitets och Kuopio universitets apoteksverksamhet är universiteten inga betydande näringsverksamhetsidkare. Höjningen av universitetens inkomstskatteprocentsats från den nedsatta skattesatsen till 26 procent anses inte ha någon större betydelse för samfundsskatteintäkterna.

Universiteten har varit skyldiga att betala fastighetsskatt med undantag för de av Helsingfors universitets tillgångar som avses i

27 § 1 mom. i den gamla universitetslagen. I propositionen föreslås att skyldigheten att betala fastighetsskatt ska gälla alla Helsingfors universitets tillgångar. Fastighetsskattens inverkan på ökningen av kommunernas skatteintäkter beräknas till ca 1,3 miljoner euro.

Den för klarhetens skull föreslagna ändring i mervärdesskattelagen som gäller universitetens skyldighet att betala mervärdesskatt påverkar inte skatteintäkterna från universitetens försäljningsverksamhet.

Den ändring av universitetens rättsliga struktur som sker genom den nya universitetslagen och varigenom universiteten upphör att vara räkenskapsverk som omfattas av statsbudgeten innebär att mervärdesbeskattningen av universitetens anskaffningar ändras. Anskaffningar som universiteten gjort för sin mervärdesskattskyldiga verksamhet blir normalt avdragsgilla i mervärdesbeskattningen, vilket minskar statens skatteintäkter i ringa utsträckning. På anskaffningar som universiteten gjort för sin mervärdesskattefria verksamhet tillämpas inte längre de specialarrangemang som gäller statens räkenskapsverk, vilket har beaktats i förslaget till universitetslag som en anslagshöjande faktor i grunderna för fastställandet av statens finansiering.

Arrangemangen kring fastighetstillgångarna i samband med kapitaliseringen av universiteten föreslås bli befriade från överlåtelseskatt. Följderna av denna överlåtelseskattfrihet i anslutning till ägararrangemangen är att staten förlorar ca 68 miljoner euro i skatteintäkter.

4.2 Konsekvenser för universiteten

Kraven på separat resultaträkning för universitetens näringsverksamhet kan eventuellt leda till administrativa tilläggskostnader för de universitet som inte bolagiserar sin näringsverksamhet.

Med undantag av Joensuu och Kuopio universitet har universiteten i regel inte fått någon förhandsifylld skattedeklaration eller så har de inte haft skattepliktiga näringsinkomster. I fortsättningen ska universiteten betala en samfundsskatt på 26 procent i stället för den nedsatta skattesatsen för den näringsverksamhet de bedriver. Detta antas mest på-

verka Kuopio universitet, vars utgifter beräknas öka med ca 76 000 euro.

Helsingfors universitetsapoteks kalkylerade inkomstskatt har årligen betalats till universitetet. Till följd av att skattefriheten föreslås bli slopad kommer Helsingfors universitets disponibla inkomster att minska med ca 5,5 miljoner euro. Avsikten är att denna nedsättning av inkomster kompenseras separat till universitet via statsbudgeten. På så sätt riskeras inte universitets grundläggande undervisning och undersökningen som tjänar den. Inkomstskattskyldigheten antas inte i övrigt ha någon väsentlig inverkan på Helsingfors universitets utgifter. Den föreslagna fastighets-skattskyldigheten beräknas innebära en ökning av Helsingfors universitets utgifter med ca 1,3 miljoner euro. Överlåtelseskattskyldigheten antas ha ringa betydelse för Helsingfors universitets utgifter.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid finansministeriet. Utlåtande om propositionen har getts av undervisningsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, Konkurrensverket, Patent- och registreringsstyrelse, Statens revisionsverket, Finanscontrollern, Skatteförvaltningen, Aalto-universitet, Helsingfors handelshögskola, Konstindustriella högskolan, Tekniska högskolan, Helsingfors universitet, Östra-Finlands universitet, Jyväskylä Universitet, Uleåborgs universitet, Tammerfors tekniska universitet, Tammerfors universitet, Åbo universitet, Vasa Universitet, Svenska handelshögskolan, Teaterhögskolan, Bildkonst-

akademien, Sibelius-Akademien, Finlands näringsliv rf, Centralhandelskammaren, Finlands Apotekareförbund rf, Förbundet för Finsk Handel, Finlands universitets rektorers råd, Finlands Studentkårers Förbund (FSF) rf samt Företagarna i Finland r.f.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen har samband med budgetpropositionen för 2010 och avses bli behandlad i samband med den.

7 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft i huvudsak den 1 januari 2010.

Lagen om vissa bestämmelser som gäller inkomst- och överlåtelsebeskattning i samband med universitetsreformen föreslås träda i kraft så snart som möjligt och gälla till och med den 31 december 2010. Lagens 1 § 1 och 2 mom. tillämpas vid beskattningen för 2009 och 1 § 3 mom. vid beskattningen för 2010. Lagens 2 § 1 mom. tillämpas på överlåtelser som sker den 1 januari 2009 och därefter, dock senast den 31 december 2009. Lagens 2 § 2 mom. tillämpas på överlåtelser som sker senast den 31 december 2010.

Det föreslås att 3 a § i lagen om överlåtelsebeskattning ska tillämpas på överlåtelser som sker den dag lagen träder i kraft och senare. Överlåtelserna anses ha skett då överlåtelsebrevet har undertecknats.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag**om ändring av inkomstskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen av den 30 december 1992 (1535/1992) 3 § 4 punkten och 20 § 1 mom. 1 punkten,
 sådana de lyder, 3 § 4 punkten i lag 1216/2006 och 20 § 1 mom. 1 punkten i lag 329/2009,
 samt
fogas till lagen en ny 21 a § som följer:

3 §

Samfund

Med samfund avses i denna lag

4) aktiebolag, andelslag, sparbanks, placeringsfonder, universitet, ömsesidiga försäkringsbolag, lånemagasin, ideella och ekonomiska föreningar, stiftelser och anstalter,

20 §

Samfund som är befriade från inkomstskatt

Fria från skatt på inkomst är

1) Finlands Bank, Rundradion Ab, Nordiska Investeringsbanken, Nordiska projektexportfonden, Nordiska utvecklingsfonden, Nordiska miljöfinansieringsbolaget, Finnvera Abp, Fonden för industriellt samarbete Ab,

Jubileumsfonden för Finlands självständighet och statens säkerhetsfond,

21 a §

Universitetens skattskyldighet

De universitet som avses i 1 § i universitetslagen (558/2009) är skyldiga att betala skatt endast på sina näringsinkomster. De är dessutom skyldiga att betala skatt till kommunen eller församlingen på inkomster av fastighet eller del av fastighet som används för andra än allmänna ändamål enligt den inkomstskatteprocent som anges i 124 § 3 mom. Vad som ovan föreskrivs om universitetens skattskyldighet gäller även Helsingfors universitet inbegripet inkomster av de tillgångar som avses i 75 § 1 mom. i universitetslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för 2010.

2.**Lag****om ändring av lagen om överlåtelseskatt**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen av den 28 november 1996 om överlåtelseskatt (931/1996) en ny 3 a § som
följer:

1 kap.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

Allmänna stadganden

3 a §

Helsingfors universitets skattskyldighet

Vad som i 75 § 3 mom. i universitetslagen
(558/2009) anges om skattefrihet för Hel-
singfors universitet tillämpas inte på överlå-
telseskatt.

3.

Lag**om vissa bestämmelser som gäller inkomst- och överlåtelsebeskattning i samband med universitetsreformen**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Vissa bestämmelser som har samband med ändringar av universitetens, studentkårernas och universitetsfondernas verksamhetsformer

Vid inkomstbeskattningen anses inte universiteten, studentkårerna och universitetsfonderna bli upplösta till den del deras tillgångar och skulder överförs till samma värde till det samfund som fortsätter verksamheten, i följande fall:

1) universiteten överför sin verksamhet och sina tillgångar i enlighet med 4 § 1 och 2 mom. i lagen om införande av universitetslagen (559/2009) till det universitet som fortsätter verksamheten,

2) universitetens studentkårer fortsätter i enlighet med 8 § 1 mom. i lagen om införande av universitetslagen sin verksamhet som studentkårer vid de nya universiteten,

3) universitetens studentkårer förenas på det sätt som anges i 8 § 2 och 6 mom. i lagen om införande av universitetslagen,

4) universitetsfondernas tillgångar överförs till det universitet som fortsätter verksamheten på det sätt som anges i 12 § 2 mom. i lagen om införande av universitetslagen.

Anskaffningsutgifter och andra avdragsgilla utgifter som inte dragits av vid beskattningen av ett samfund som upphör med sin verksamhet dras av vid beskattningen av det samfund som fortsätter verksamheten på samma sätt som de skulle ha dragits av vid beskattningen av det samfund som upphör med sin verksamhet.

Som anskaffningsutgift som inte dragits av vid beskattningen för anläggningstillgångar och andra tillgångar som varit i bruk i verksamhet som var skattefri innan denna lag

trädde i kraft, och som belopp som inte dragits av vid beskattningen av utgifter med lång verkningstid betraktas bokföringsvärdet av tillgångar och utgifter med lång verkningstid enligt bokslutet för den räkenskapsperiod som utgår den 31 december 2009.

2 §

Vissa befrielse från överlåtelseskatt i samband med universitetsreformen

Suomen Yliopistokiinteistöt Oy – Finlands Universitetsfastigheter Ab, Helsingin Yliopistokiinteistöt Oy – Helsingfors Universitetsfastigheter Ab och Aalto-Yliopistokiinteistöt Oy är inte skyldiga att betala överlåtelseskatt för överlåtelse av fastighetsförmögenhet där staten överlåter fastigheter och värdepapper som är i Senatfastigheters besittning.

Universiteten och studentkårerna är inte skyldiga att betala överlåtelseskatt för överlåtelse enligt 1 § 1 mom.

3 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2010.

Lagens 1 § 1 och 2 mom. tillämpas vid beskattningen för 2009 och 1 § 3 mom. tillämpas vid beskattningen för 2010.

Lagens 2 § 1 mom. tillämpas på överlåtelser som sker den 1 december 2009 eller därefter, dock senast den 31 december 2009. Lagens 2 § 2 mom. tillämpas på överlåtelser som sker senast den 31 december 2010.

4.

Lag**om ändring av fastighetsskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till fastighetsskattelagen av den 20 juli 1992 (654/1992) en ny 10 a § som följer:

2 kap.

Skattskyldighet

10 a §

Helsingfors universitets skattskyldighet

Trots av vad som bestäms i 75 § 3 mom. i universitetslagen (558/2009) är Helsingfors universitet skyldigt att betala fastighetsskatt så som föreskrivs nedan i denna lag.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .
Lagen tillämpas första gången vid fastighetsbeskattningen för 2010.

Helsingfors universitet och de bolag som nämns i 2 § 1 mom. i lagen om vissa bestämmelser som gäller inkomst- och överlåtelsebeskattning i samband med universitetsreformen (/) ska senast den 31 mars 2010 lämna skattemyndigheterna en redogörelse för sitt fastighetsinnehav den 1 januari 2010 för fastighetsbeskattningen för 2010.

5.

Lag**om ändring av mervärdesskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till mervärdesskattelagen av den 30 december 1993 (1501/1993) en ny 5 a § och före
den en ny mellanrubrik som följer:

Universiteten

medräknat, är skyldiga att betala skatt för så-
dan verksamhet som avses i 1 §.

5 a §

De universitet som avses i 1 § i universi-
tetslagen (558/2009), Helsingfors universitet

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

Helsingfors den 13 november 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Finansminister *Jyrki Katainen*

1.

Lag**om ändring av inkomstskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen av den 30 december 1992 (1535/1992) 3 § 4 punkten och 20 § 1 mom. 1 punkten,
sådana de lyder, 3 § 4 punkten i lag 1216/2006 och 20 § 1 mom. 1 punkten i lag 329/2009,
samt
fogas till lagen en ny 21 a § som följer:

Gällande lydelse

3 §

*Samfund*Med *samfund* avses i denna lag

4) aktiebolag, andelslag, sparbanker, placeringsfonder, *universitetsfonder*, ömsesidiga försäkringsbolag, lånemagasin, ideella och ekonomiska föreningar, stiftelser och anstalter,

Föreslagen lydelse

3 §

*Samfund*Med **samfund** avses i denna lag

4) aktiebolag, andelslag, sparbanker, placeringsfonder, *universitet*, ömsesidiga försäkringsbolag, lånemagasin, ideella och ekonomiska föreningar, stiftelser och anstalter,

20 §

Samfund som är befriade från inkomstskatt

Fria från skatt på inkomst är

1) Finlands Bank, *Helsingfors universitet*, Rundradion Ab, Nordiska Investeringsbanken, Nordiska projektexportfonden, Nordiska utvecklingsfonden, Nordiska miljöfinansieringsbolaget, Finnvera Abp, Fonden för industriellt samarbete Ab, Jubileumsfonden för Finlands självständighet och statens säkerhetsfond,

20 §

Samfund som är befriade från inkomstskatt

Fria från skatt på inkomst är

1) Finlands Bank, Rundradion Ab, Nordiska Investeringsbanken, Nordiska projektexportfonden, Nordiska utvecklingsfonden, Nordiska miljöfinansieringsbolaget, Finnvera Abp, Fonden för industriellt samarbete Ab, Jubileumsfonden för Finlands självständighet och statens säkerhetsfond,

21 a §

Universitetens skattskyldighet

De universitet som avses i 1 § i universitetslagen (558/2009) är skyldiga att betala skatt endast på sina näringsinkomster. De är dessutom skyldiga att betala skatt till kommunen eller församlingen på inkomster av fastighet eller del av fastighet som används för andra än allmänna ändamål enligt den inkomstskatteprocent som anges i 124 § 3 mom. Vad som ovan föreskrivs om universitetens skattskyldighet gäller även Helsingfors universitet inbegripet inkomster av de tillgångar som avses i 75 § 1 mom. i universitetslagen.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för 2010.*

2.

Lag**om ändring av lagen om överlåtelseskatt**

I enlighet med riksdagens beslut fogas till lagen av den 28 november 1996 om överlåtelseskatt (931/1996) en ny 3 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna stadganden

3 a §

Helsingfors universitets skattskyldighet

Vad som i 75 § 3 mom. i universitetslagen (558/2009) anges om skattefrihet för Helsingfors universitet tillämpas inte på överlåtelseskatt.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om vissa bestämmelser som gäller inkomst- och överlåtelsebeskattning i samband med universitetsreformen**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*1 §****Vissa bestämmelser som har samband med ändringen av universitetens, studentkårernas och universitetsfondernas verksamhetsformer***

Vid inkomstbeskattningen anses inte universiteten, studentkårerna och universitetsfonderna bli upplösta till den del deras tillgångar och skulder överförs till samma värde till det samfund som fortsätter verksamheten, i följande fall:

1) universiteten överför sin verksamhet och sina tillgångar i enlighet med 4 § 1 och 2 mom. i lagen om införande av universitetslagen (559/2009) till det universitet som fortsätter verksamheten,

2) universitetens studentkårer fortsätter i enlighet med 8 § 1 mom. i lagen om införande av universitetslagen sin verksamhet som studentkårer vid de nya universiteten,

3) universitetens studentkårer förenas på det sätt som anges i 8 § 2 och 6 mom. i lagen om införande av universitetslagen,

4) universitetsfondernas tillgångar överförs till det universitet som fortsätter verksamheten på det sätt som anges i 12 § 2 mom. i lagen om införande av universitetslagen.

Anskaffningsutgifter och andra avdragsgilla utgifter som inte dragits av vid beskattningen av ett samfund som upphör med sin verksamhet dras av vid beskattningen av det samfund som fortsätter verksamheten på samma sätt som de skulle ha dragits av vid beskattningen av det samfund som upphör med sin verksamhet.

Som anskaffningsutgift som inte dragits av

vid beskattningen för anläggningstillgångar och andra tillgångar som varit i bruk i verksamhet som var skattefri innan denna lag trädde i kraft, och som belopp som inte dragits av vid beskattningen av utgifter med lång verkningstid betraktas bokföringsvärdet av tillgångar och utgifter med lång verkningstid enligt bokslutet för den räkenskapsperiod som utgår den 31 december 2009.

2 §

Vissa befrielse från överlåtelseskatt i samband med universitetsreformen

Suomen Yliopistokiinteistöt Oy – Finlands Universitetsfastigheter Ab, Helsingin Yliopistokiinteistöt Oy – Helsingfors Universitetsfastigheter Ab och Aalto-Yliopistokiinteistöt Oy är inte skyldiga att betala överlåtelseskatt för överlåtelse av fastighetsförmögenhet där staten överlåter fastigheter och värdepapper som är i Senatfastigheters besittning.

Universiteten och studentkårerna är inte skyldiga att betala överlåtelseskatt för överlåtelse enligt 1 § 1 mom.

3 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2010.

Lagens 1 § 1 och 2 mom. tillämpas vid beskattningen för 2009 och 1 § 3 mom. tillämpas vid beskattningen för 2010.

Lagens 2 § 1 mom. tillämpas på överlåtelser som sker den 1 december 2009 eller där-efter, dock senast den 31 december 2009. Lagens 2 § 2 mom. tillämpas på överlåtelser som sker senast den 31 december 2010.

4.

Lag**om ändring av fastighetsskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till fastighetsskattelagen av den 20 juli 1992 (654/1992) en ny 10 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

Skattskyldighet

10 a §

Helsingfors universitets skattskyldighet

Trots av vad som bestäms i 75 § 3 mom. i universitetslagen (558/2009) är Helsingfors universitet skyldigt att betala fastighetsskatt så som föreskrivs nedan i denna lag.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagen tillämpas första gången vid fastighetsbeskattningen för 2010.*

Helsingfors universitet och de bolag som nämns i 2 § 1 mom. i lagen om vissa bestämmelser som gäller inkomst- och överlåtelsebeskattning i samband med universitetsreformen (/) ska senast den 31 mars 2010 lämna skattemyndigheterna en redogörelse för sitt fastighetsinnehav den 1 januari 2010 för fastighetsbeskattningen för 2010.

5.

Lag**om ändring av mervärdesskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut fogas till mervärdesskattelagen av den 30 december 1993 (1501/1993) en ny 5 a § och före den en ny mellanrubrik som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Universiteten***5 a §***

De universitet som avses i 1 § i universitetslagen (558/2009), Helsingfors universite medräknatt, är skyldiga att betala skatt för sådan verksamhet som avses i 1 §.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .